

## A.

- Ā**, semper, in perpetuum. 7. 478. 912. 1275. 1601. 2369. 2693. 3707. 4113.  
 ~ bútan ende II, 317. El. 801. 893. Ex. 26, 9. 253, 20. ~ tó  
 aldre II, 364; 621. ~ tó feore Ex. 102, 25. ~ tó vīdan feore Ex.  
 469, 11. s. feorh. ~ tó vorulde II, 317. ~ tó vorulde forð Ex. 7, 15.  
 ~ vorlða vorlð Ps. 21, 25. ~ forð ēce Ex. 192, 28. ~ forð heonan  
 Ex. 36, 27. S. āva.
- abal** (n) vigor, robur corporis. sg. nom. 497. Diefenb. 1, 2. b. Bergm.  
 Poēmes Island. S. 408. altn. afl. Von Grimm (Gr. 2, 43. Wurzel  
 aban) wird das Wort als altsächsisch aufgeführt. Vgl. R. W. v. aflaji.
- ābannan**, mit út: vocare, evocare; convocare ad bellum Ex. 120, 12; das-  
 selbe, ohne út, El. 34: ābannan tó beadvē. imperat. āban 3945.
- ābelgan**, irritare, iratum reddere, præs. coni. sg. 3. ꝥ he ne ābælige II,  
 196. præt. sg. 1. ābealh II, 411. pl. 3. ābulgan 'exacerbarunt' Ps.  
 77, 41. part. præt. abolgen 428. 549. 555. 1252. Vgl. El. 402. und 513.  
 das Subst. ābylgð. ābylignes 'indignatio' Ps. 68, 25. Gr. 2, 821.
- ābeóðan**, offerre, referre; nunciare, annunciare. ~ (ārende þīn) 2656.  
 (hǣl) El. 1003; præs. coni. 2. (ꝥ þú hyht ne) ābeóde II, 696. præt. sg.  
 1. 3. abeád 922. 1357. 1765. 1863. 1913. 4027. A. 96. Ex. 14, 34. 111,  
 24. 143, 7. part. præt. ābóden Ex. 120, 31. 145, 16. Gr. 2, 826.
- ābiddan**, deprecari 2654. Gr. 2, 830.
- ābreccan**, frangere, effringere. 2485. 4206. 4217. A. 150. præt. sg. 3. (ār  
 he helvara burg) ābræce Ex. 437, 13. part. præt. ābroccen 780. 2968.  
 3581. A. 1241 = Ex. 184, 8. 329, 17.
- ābregdan**, trahere, extrahere, retrahere; stringere gladium cet. 2632. præt.  
 sg. 3. ābrægd 2925. ābræd Jud. 133, 41. (hvyonne sávle) ābregde  
 2271. Vgl. II. XI, 115: 'ἀπαλόν τέ σφ' ἤτορ ἀπηύρα'. pl. 3. ābrug-  
 don 2480. A. 865. imperat. ābregd 2908. part. præt. ābroden 3198.  
 ābrogden Ps. 108, 28.
- ābreóðan**, penitus frangere, destruere; cædere, occidere 3128. El. 510. Ex.  
 328, 12. 337, 18. præt. sg. 3. ābreát Bv. 2597. pl. 3. ābruton A. 51.  
 Gr. Erl. 96. 150.
- ac**, sed; s. ah.
- ācennan**, gignere. præt. sg. 2. ācendest Ex. 464, 10. part. præt. ācenned  
 A. 566. El. 178. 340. Ex. 7, 31. 14, 12. 28, 9. 26. 151, 19. 214, 19.  
 424, 25. 433, 24. 491, 19. Ps. 2, 7. 21, 29. 57, 3. 104, 31. 115, 6.  
 pl. (vurdon) ācende 1700. Gr. 2, 826.
- āceorfan**, excindere. præs. sg. 1. ic āceorfe 'concidam' Ps. 88, 20. sg. 3.  
 āceorfeð 4085. imperat. āceorf! (āveorp!) Matth. in Gr. 4, 205. 2, 826.
- ācerran**, ācyrran, locum repetere, reverti II, 218.

- acol, acul, pavidus, consternatus. acol 1949. 3642. acul 4243. Vgl. acol-mód A. 377. 1595. Ex. 195, 36. pl. dat. aclum stefnum 3507.
- ácsian, poscere, postulare, exigere; interrogare 2447. ácsigan A. 1135. áhsian 860. præs. sg. 1. (þeáh) ic áhsige Ps. 14, 2. sg. 3. u. pl. 2. áhsað Ps. 10, 5. 6. præt. sg. 3. áhsode Ps. 9, 35. áscian Ps. 48, 4. præs. sg. 1. ic áscige Ex. 90, 16. 347, 23. Auch áxian, áxigean.
- ácuman, venire; egredi, aggredi. præt. sg. 1. (ic), ácom, campede 'certavi' M. gl. 358. part. præt. (væs) ácumen (of fære) 1539.
- ácvellan, necare, occidere; interficere, interimere. 1278. 1291. 1348. Ex. 195, 32. 260, 26. præt. sg. 3. ácvealde 1398. Ps. 77, 51. 108, 16. pl. 3. ácvealdon Ps. 93, 6.
- ácvæðan, dicere, proloqui; respondere. præt. sg. 3. ácvæð (vord) 1106. Ex. 281, 3. (þ̅ vord) ácvæð 635. Ex. 20, 12. 30, 3. 45, 5. 245, 15. 251, 11. 280, 19. Jud. 133, 47. s. 135, 59. ácvæð (hine fram . . .), removit, relegavit 304. S. Gr. 2, 826.
- ád (m.) rogi, pyra; ignis. sg. nom. ád 2916. M. gl. 402. 'incendia' M. gl. 412. Ex. 142, 6. gen. ádes, 'rogi' M. gl. 403. El. 584. Ex. 216, 21. dat. áde El. 950. Ex. 232, 7. (of) ~ 2908. (of þám) ~ Ex. 213, 25. (in þám) ~ El. 1290. (ofer þám) ~ Ex. 196, 29. acc. ád 2849. 2895. (on) ~ 2923. pl. gen. áda, 'rogorum' M. gl. 403. dat. ádum 'torribus' M. gl. 413. S. Gr. 2, 45; 231. I, 358; 369.
- áðálan, partiri, separare. part. præt. áðáled 2316. ~ (væs) 150. (væron) áðálede 218.
- áðéman, adiudicare, examinare. præs. sg. 2. (þú) áðémest (me fram dugðe) iudicio facto, tu me relegas a patrimonio, me expellis. 1028.
- áðfýr (m.) ignis rogi. sg. acc. áðfýr 3327. Vgl. áðlég Ex. 213, 9. Gr. 2, 493.
- áðl (f.) morbus D. M. 1106. sg. nom. 934. Ps. 57, 6. Ex. 158, 21. 310, 5. 334, 2. 335, 10. 430, 7. seó áðl Ex. 160, 30. þeós ~ Ex. 166, 4. dat. áðle Ex. 83, 17. 155, 11. 159, 17. 163, 8. 17. 170, 10. (mid) ~, 'morbo' M. gl. 426. Ps. 102, 3. S. Gr. 2, 518. I, 358.
- áðrencan, aquis immergere. præt. sg. 3. (flód) áðrencte Ps. 105, 10. pass. (væs) áðrenced 3387. S. Gr. 2, 826.
- áðreógan, tolerare, perferre; pati. II, 639. A. 369. El. 704. 1291. Ex. 458, 20. præs. sg. coni. 1. þ̅ ic áðreóge Ex. 457, 9. præt. sg. 1. 3. áðreág A. 1482. Ex. 74, 6. 90, 19. 134, 6. 20. 463, 15. áðreáh A. 1486. 'exegit' M. gl. 382. áðrêh 'gessi' M. gl. 371. gerund. tó áðreóganne A. 73.
- áðrifan, expellere II, 175. 188. 258. præs. sg. 2. (þú) áðrifest 1028. præt. sg. 3. áðráf II, 202. pl. 3. þe hi áðrifon 'abegerunt' M. gl. 406. part. præt. áðrifan 2317. Ps. 43, 11. áðrifene Ps. 48, 14. 87, 5. S. Gr. 2, 826.
- áðrincan, ebibere, suffocari. præt. sg. 3. áðranc 3006. S. Gr. 2, 826.
- áðvæscan, extinguere II, 308. præs. sg. 3. (Godes vord) áðvæscð (fýres lfg) Ps. 28, 6. (svá lèg) áðvæsce Ex. 467, 23. part. præt. áðvæsced. (sunne veard) ~ Ex. 70, 4. 'áðvæsced, áðrafed, explodatur' M. gl. 348.
- áð (anom. f.) lex; testamentum Gr. 1, 647. sg. dat. á. (in) ~ 4268. (from Cristes) ~ Ex. 267, 7. acc. á 3624. 3736. Ex. 42, 11. 103, 15. 105, 21. 195, 32. dryhtnes ~ Ex. 243, 20. 'matrimonium' Ex. 260, 14. (meotudes) ~ Ex. 229, 19. In den Psalmen besonders häufig.

- æcræft (m.) disciplina, instituta legis. pl. acc. æcræftas 3527. Vgl. 'cræftas, disciplinas' M. gl. 332.
- æcræftig, legis peritus 4259.
- ædre (f.) vena; fons. 'æddre, arteria' M. gl. 317. pl. nom. 'æddran, renes' M. gl. 317. gen. ædra 1369. (þurh) ~ (vylm) Ex. 271, 6. dat. ædrum. 'væteræddrum, cataractis' M. gl. 342. '(forsvelgendum) æddrum, cataractis vorantibus' M. gl. 342. acc. ædran Ps. 7, 10. 72, 17. 77, 17.
- ædre, mox, statim, confestim, illico Gr. 4, 669. A. und El. XLI. 869. 1002. 2131. 2179. 2288. 2391. 2898. A. 110. Ex. 184, 29; 256, 13.
- æfæst, pius 1177. pl. nom. æfæste 1796. gen. æfæstra Ex. 133, 30. dat. æfæstum Ex. 189, 12.
- æfen (m.) vespera D. M. 710. sg. nom. A. 1246. Ps. 89, 6. 129, 6. dat. (on) æfenne 1456. Ps. 54, 17. 58, 15. (æt) æfene Ps. 58, 6. acc. æfen 138. (on) ~ Ps. 29, 5. óð þæt ~ forð El. 39. óð ~ forð Ex. 178, 29. pl. gen. æfena 3037.
- æfenleóð (n.) cantilena vespertina. sg. acc. æfenleóð 3094. 3130.
- æfenscīma (m.) crepusculum 2442.
- æfentīd (f.) tempus vespertinum. on ~ 2418.
- æflást (m.) 'orbita sinuosa', nach Grimm's Vermuthung. ~ um 3402.
- æfre, semper, unquam; mit der Negation 'nunquam'. 5. 593. A. 493. 1058. Ex. 5, 22. 27. 6, 5. 11, 30. 471, 29. 491, 27. Ps. 54, 20. 105, 10. siððan æfre 141. 1576. Ex. 154, 6. æfre tó aldre 817. æfre tó ealdre Ex. 169, 9. 200, 13. 203, 12. 235, 24.
- æfst (?n.) invidia, odium; æmulatio Gr. 3, 708. — 29. El. 309; 524; auch æfest Ex. 226, 5. gen. æfestes 'livoris' M. gl. 386; 391; 439. acc. æfeste Ex. 113, 15. 302, 14. pl. nom. æfstu Ps. 69, 4. Ziemlich häufig der Dativ mit und ohne Präpositionen; auch adverbial: æfstum El. 207. Ex. 315, 26. æfestum Ex. 455, 7. for æfstum 979. A. 610. El. 496. fore æfstum Ex. 144, 27. butan æfestum Ex. 101, 16. Vgl. ófest, ófestum.
- æfter, pr. c. dat., post; him ~ 1138. ~ dæde 961. adv. postea: 136. 619. 958. 1219. ~ siððan 547. ~ þon 1002. ær oððe ~ Ex. 103, 22. 'igitur' M. gl. 443. — (æfter) adi. comp. æftere, æftre; superl. æftermest (Rask Gr. §. 130.) posterus, secundus. seó æftre 228.
- æfterleán (n.) præmium 76.
- æfyn 312 = æfen.
- æþanc (m.) offensio. pl. gen. (bið þæt) æþanca (eal gefylled) Ex. 315, 4 f. pl. dat. æþancum 2231. Vgl. Ps. 98, 9: þú heóra æþancan ealle gevraece 'vindicans in omnia studia eorum'. Hierzu vgl. ferner das Verb. ofþyncan II, 248. ofþanc 'invidia' M. gl. 443. æfterþanc Ex. 112, 7.
- ægflota (m.)? nauta. S. die Bemerkung zu 3402.
- æghvâ, neutr. æghvæt, æghvæs 'quisque, quicumque'. gen. æghvæs 3625. Ex. 87, 6. 92, 8. dat. æghvæm II, 365.
- æghvæ; ubique II, 344. ~ eorðan 2699. ~ landes Ps. 58, 5.
- æghvæðer, uterque 3024. Dasselbe ægðer Ex. 421, 1.
- æghvile, unusquisque, quivis, quilibet 462. 1688; auch æghvylc geschrieben A. 26. Ex. 81, 4. 333, 2. 349, 10. 418, 24. Ps. 75, 9.



- æglæca (m.) miser, pravus. sg. nom. æglæca II, 162. A. 1313. (earm) ~ II, 581. (earm) æglæce II, 714. acc. æglæcan A. 1132. pl. nom. (earme) æglæcan II, 73. Vgl. unten aglác und aglæca. Ausserdem: aglæcea Bv. 5035. und öfter; s. Gr. 2, 94; 503. Auch æclæca kommt vor.
- ægnian, habere, tenere 3194. S. ágan.
- æht (f.) patrimonium, substantia; pecora; opes Gr. 1, 642; das Wort wird gern mit 'lædan' verbunden. sg. acc. æhte 970. 1761. 1867. 1888. 2615. 'in æht forgeaf' 2940. pl. dat. æhtum 1494. 1796. 1839. 2007. 2080. acc. æhta 1203. 1348. 1430. 1643. 2671. Grimm vermuthet, dass 'æht besittan' A. 410; 473; 608. 'concionem habere' bedeute. Dazu würde Cædm. 4265. stimmen: 'þú for ánmédlan in æht bære húslfatu hálegu' aus Uebermuth brachtest du die heiligen Opfergefässe in die Versammlung.
- æhtgeveald, æhtageveald (m.) possessio. Junius und Thorpe lesen 3824: æhta gevealde, der Cod. Exon. dagegen: æhtgevealda. Z. 4274. aber lesen beide: æhtegeveald. Die richtigste Form scheint æhtgeveald (A. 1111.). Aehnlich gebildet sind: æhtgesteald Ex. 249, 22. æhtgestreón Ex. 232, 13. æhtspédig Ex. 248, 26. æhtvela Ex. 125, 24. æhtvelig Ex. 243, 29.
- ælbeorht, valde splendidus, splendidissimus 3855; Nebenform: eallbeorht II, 523; beidemaal von Engeln gebraucht. Ebenso: englas ælbeorhte Ex. 32, 1 f. 34, 26 f. 55, 9. '(heofonengla þreat ymbútan farað) ælbeorhtra (scólu)' Ex. 58, 2. ællbeorht Ex. 78, 20.
- ælc, quisque, quivis 1516. 1525. Ex. 344, 5. sg. gen. ælces 1333. dat. ælcum.
- æled (m.) ignis 3761. Ex. 196, 20. 233, 9. Bv. 6025. gen. ældes Ex. 62, 24. acc. æled 2895. Vgl. alet 3772.
- ælf 2995. S. die Anmerkung daselbst. ælfere a. a. O. übersetzt Lye durch fossa.
- ælfsciène, splendidus ut genius; 'schön wie ein Elb, Geist' Gr. 2, 575. D. M. 418. (mæg) ~ o 1821; 2724. (ides) ælfsčinu Jud. 131, 26.
- ælgrêne, viridissimus. sg. nom. (eorðe) ~ 1512; 1781. ebenfalls von der Erde. acc. ~ (eorðan) 197. ~ (foldan) 1745.
- ælmihtig, ælmihteg, omnipotens 949. ællmihtig 310. ælmehtig Ex. 47, 22. se ælmihtiga Ex. 225, 23. nom. (valdend) ~ 1834. ~ (god) 310. 841. 846. 884. 1504. án is ælmihtig god Ex. 116, 26. (freá) ~ 5. 116. 150. 173. 849. 901. 1354. 1422. 2345. Ps. 69, 6. (fæder) ~ Ex. 20, 20. 75, 9. 134, 8. ~ (drihten) 1356. 2246. 'drihten ána ælmihtig' Ex. 135, 20. — gen. ælmihtiges 691. dat. tó þám ælmihtegan (gode) 541. (fæder) ælmihtigum Ex. 8, 22. acc. ælmihtigne Ex. 334, 3. voc. (éce) ælmihtig Ex. 258, 30. — Nebenform: allmihtig, ealmihtig.
- ælmysse (f.) eleemosyne 4104.
- áne, solus II, 411. adv. semel Ps. 61, 11. Ex. 21, 3.
- æneg s. ænig.
- æng, angustus. (þes) ænga (stede) 355. S. enge.
- ængel (m.) angelus. sg. nom. ~ II, 81. pl. gen. ængla (þreat) II, 95. dat. (mid) ænglum II, 124. S. engel.
- ænig, ullus, quisquam 180. 945. 2209. gen. æniges 500. 833. ænigre 1019. dat. ænegum 536. æfter ~ 291. acc. ænig 537.
- æppel, æpel (m.) malum, pomum. gen. æples Ex. 213, 26. dat. (on) æple 934. acc. æppel 633. 877. Ex. 226, 9. pl. gen. æpla II, 484. Ps. 77, 47. dat. þám æplum (on his eágum) 'pupillam oculi' Ps. 16, 8.

- ær; æror; ærror; ærest; æryst, prior, prius; primus, primo. — ær prius, antea, dudum 320. 321. 337. 348. 356. 536. 604. 633. 800. 841. 854. 934. 1230. 1257. 1503. 1834. ~ 'dudum' M. gl. 369. ~ 'iam' M. gl. 441. antequam, priusquam 1142. 1153. 1208. 1657. olim, antiquitus, quondam 1877. Ps. 77, 3. 91, 8. — æror II, 152; 301. ærur Ps. 115, 3. ærest, primus 1055. 1075. 1081. 1131. 1524. 1628. dæg ~ a 133. æfen ærest 138. se ~ a 1051. — ærest, primo 30. 112. 129. 1057. 1144. 1516. 1571. 3651. — ær þon 1636. ær þý 2759 u. s. f. s. þon, þý.
- ær, præp. c. dat., ante 1216. S. Gr. 4, 788.
- ær, år (n.) æs. gen. æres 1084.
- ærboren, primogenitus 970.
- ærdæg (m.) tempus primum, matutinum, mane; tempus pristinum, olim; so im Plural. D. M. 709. sg. dat. (tó þám) ærdæge 3127. (mid) ~ 2569. A. 220; 1525. Ex. 350, 11. (on uhtan mid) ~ A. 1388. El. 105. pl. dat. (on) ærdagum 2537. Ex. 473, 15. 475, 23. (in) ~ Ex. 6, 4; 226, 32. Vgl. geárdagum 1951. II, 370 und Gr. A. u. El. S. 133. — Das Wort scheint nur in den Dativen vorzukommen.
- ærdeáð (m.) mors immatura 3468. Vgl. Ex. 101, 4: líf bútan endedeáðe 'life without final death' Thorpe. 'endeliffes on vénan' El. 584.
- æren, aheneus. sg. acc. ærenne A. 1063. Ps. 17, 33. æren Ps. 106, 15. pl. dat. ærenum 4037. ærnum 3145.
- ærendbóc (irreg f.) litera, nuncius. pl. acc. ærendbéc 4252. Vgl. ærendgevríta 'epistolas' M. gl. 429.
- ærende (n.) mandatum, negotium (s. år, nuncius). sg. dat. (on his) ærende 494. acc. ærende 552. 554. 923. 2655. 2876. 3447.
- ærendgást (m.) nuncius spiritus, angelus 2290.
- ærendian, annunciare, nuncium afferre 661.
- ærendra (m.) nuncius. pl. nom. ærendran 2428.
- ærendsegg (m.) nuncius 654. Vgl. ambyhtsegg.
- ærgestreón (f.) divitiæ tempore antiquo paratæ, opes, res pretiosæ antiquitus acquisitæ. sg. acc. ærgestreón Ex. 62, 5. — pl. dat. ~ um 2141. Vgl. die Ausdrücke ærvela Bv. 5491. ealdgestreón Ex. 51, 8. 96, 8. ærgeveoré A. 2466. Gr. M. 501. u. zu A. S. 129. ærgevyrt El. 1301. Ex. 76, 18. 161, 17. 166, 34. 284, 2. und Aehnliches.
- æsc (m.) fraxinus, hasta Gr. 2, 276. 3, 369; 437; 443. I, 331. pl. gen. ~ a tír 2102. Gr. 2, 448. D. M. 177. = æscfír. dat. ~ um (dealle) Ex. 404, 22.
- æscherend, hastifer A. 47; 1077; 1537. Gr. 2, 589. M. 875. pl. gen. ~ ra 2036.
- æscfír (m.) hasta gloria, hasta gloriosa 2063. Gr. M. 177.
- æscþræc (m. vielleicht neutr. S. Gr. 3, 481.) pugna hastarum. sg. dat. (æt) æscþræce 2147.
- æt, præp., ad, apud. Gr. 4, 779.
- æt s. etan.
- ætberan, afferre, proferre; ostendere. præf. sg. 3. (he) æthar 4055. Gr. 2, 903.
- æte (m.) cibus. sg. gen. ætes 1551. 3094. Ps. 103, 25. Ex. 425, 32. dat. (tó heóra) æt 1356. æfter ~ e Ex. 226, 13. tó ~ e A. 132. 'ad manducandum' Ps. 58, 15. acc. æte 4023. Ex. 146, 12. æt Ex. 226, 6.
- æteóvian, apparere, se ostendere. præf. sg. 3. æteóvde 165. imperat. æteóv 'ostende' Ps. 84, 6. pass. (býð) æteáved 'manifestabitur' Ps. 16, 15. S. ætývian.

- ætfeohþan, oppugnare aliquem; contrectare; handum suum 2110. folmum Ex. 328, 15. vom Blinden gesagt.
- ætgædere, una, simul 2118. 3119. A. 992. Die Form ætgædere ist auch in den Psalmen die gangbare; der Cod. Exon. liest, so viel ich bemerkt, ausschliesslich ætgædre Ex. 260, 5. 436, 8. 437, 21. 467, 2.
- ætniman, eripere, 3343. S. Gr. 2, 903.
- ætsonne, una, simul 162. 835. 844. 1719. II, 41. Daneben Ps. 48, 8: ætsamne.
- ætvist (f.) victus, substantia. sg. gen. ~ e Ex. 24, 29. acc. ~ 1203. Ex. 132, 11. Vgl. ætvela Ex. 374, 8.
- ætývan, ostendere; se ostendere, apparere, manifestari 1476. præs. (þ ic) ætýve 'et apparebo' Ps. 41, 2. præt. sg. 3. ætývdest Ex. 465, 34. Ps. 70, 19. sg. 3. ætývde A. 1169. 1297. 1662. pass. (vearð) ætýved 4013. El. 69. (ne bið) ~ Ex. 96, 19. S. Gr. 2, 903; 907.
- æviscmôd dedecoratus; obscœnus Gr. 2, 572. — 893. Ex. 157, 23. 302, 16. æðan 1275. inundare? Vgl. êðan 3575. u. æðmian Diefb. I, 6. Gr. 2, 149.
- æðel (n.) allodium, patria, domicilium. (Gr. 4, 635. 637.) 63. sg. dat. æðele. Von Grimm (Gr. I, 377.) wird diese Form als nordenglisch bezeichnet, für êðel; æ für ê ist im zweiten Theile Cædmon's ziemlich häufig zu finden. S. die Einleitung.
- æðele, nobilis Gr. I, 331. 332. 2, 44.; nicht eðele Gr. 2, 103. sg. nom. ~ 1177. se ~ a 2439. þ æðele (vff) II, 474. dat. ~ um 1528. pl. nom. æðele 216. 2428. 2766. dat. ~ um 1435. 1613. 3115. acc. ~ e 1223. æðele, adv. II, 46.
- æðeling (m.) homo nobilis. sg. nom. ~ 1656. gen. ~ es 1283. 2437. dat. ~ e 1700. 1847. 2630. — pl. nom. ~ as 1055. 1641. gen. ~ a 1067. 1156. 1232. 1273. 1628. 1648. 1692. 1731. 1820. 1852. 1997. 2085. 2125. 2139. 2456. 2603. 2613. acc. ~ as 1862.
- æðelu, æðelo (f.) nobilitas, natura, indoles, genus. Gr. 1, 642. — acc. æðelo 1385. 3268. 3282. Byrhtn. 127, 32. æðelu Ex. 108, 5. 437, 16. pl. dat. æðelum 1050. 3711. Ex. 73, 5. A. 689. Ausser der femininen ist eine neutrale Form 'æðele' anzunehmen, von welcher die folgenden Casus stammen: sg. gen. æðeles 'indolis' M. gl. 388. A. 756. pl. nom. æðelu 1710. Ex. 259, 23. A. 683. — Ex. 104, 28. scheint æðela für æðelena zu stehen, und die Form auf das fem. æðelu zurückzuführen.
- áfæran, terrere. Gr. 1, 905. part. præt. áfæred Ex. 233, 15. (væs) ~ 3375. hvý sceal ic beón áfærd? 'a quo trepidabo?' Ps. 26, 2. býð áfæred 'non timebit' Ps. 26, 4. — pl. áfærde Ex. 55, 33. (væron) ~ Ps. 30, 10. 45, 3.
- áfæstnian, figere, affigere. part. præt. áfæstnod 3558. ~ (væs) 3014. (sýn) ~ e 'infixa sunt' Ps. 9, 14.
- áfandian, experiri, tentare; probare, comprobare Gr. 2, 826. — imperat. áfanda 2223. part. præt. áfandod Ps. 16, 3. áfanded M. gl. 354.
- áfaran, exire, in útáföron 3524. Gr. 2, 828.
- áfeallan, decidere 4074. — præs. sg. 3. áfýlð Ps. 27, 1. præt. sg. 1. (ic) áfeoll 'excidi' Ps. 30, 14. pl. 3. (hi) áfeollon 'cecidērunt' Ps. 19, 8.
- áfêðan, educare, alere, nutrire Ps. 77, 22. præs. sg. 3. áfêðeð Ps. 83, 3. Ex. 216, 4. præt. sg. 3. (he) áfêðde A. 589. Ps. 94, 7; 99, 3. —



- pass. (væs) áfæded A. 684. El. 913. (vearð) ~ 1598. 1635. (vurdon) ~ 1701. S. fædan.
- afera 2048. 4189. und afora 964 = eafora, w. m. s.
- áferian, subducere. præs. coní. sg. 2. (þ þú þe) áferige (of. .) 2471.
- áfirran, áfyrran, elongare, remove, expellere; excludere, abscindere. — præs. sg. 2. (þú þe) áfyrst Ps. 13, 11. sg. 3. (he) áfierð 'auferens' Ps. 45, 8. (þ he) áfirre II, 286. præt. sg. 2. (þú) áfyrdest 'avertisti' Ps. 84, 1. sg. 3. (Crist) áfirde II, 67. (he) áfyrd 'elongavit' Ps. 102, 12. (se þe) ~ Ex. 147, 1. imperat. áfyrr 'libera' Ps. 68, 14. 142, 10. áfyr þú 'aufer' Ps. 118, 22. ~ 'amove' Ps. 118, 29. áfyr 'averte' Ps. 53, 5. (ne) áfyr 'ne longe facias' Ps. 21, 17. inf. (nele) áfyrran 'numquid abscindet' Ps. 76, 7. part. præt., und pass. áfyrræd 378. Ex. 198, 5; 84, 10; 142, 9. (hió him væs) ~ 'prolongabitur ab eo' Ps. 108, 17.
- áfyllan, implere. inf. Ps. 128, 5. pass. (is vites) áfyllæd II, 100. (bið fyres) ~ Ex. 95, 26.
- áfyrht, adi., perterritus; vgl. forht timidus. sg. (Consyne beoð egsan) áfyrhte Ex. 63, 16. pl. ~ e (væron) II, 386.
- ágan, habere, tenere, possidere; ? donare (2741.) præs. sg. 3. (þec Sarre) áh 2264. ~ II, 119. pl. 3. ágon 2287. II, 363. águu Ex. 106, 33. Ps. 121, 6. coní. sg. 2. (gif þú) áge 2492. præt. sg. 4. (ic) áhte 387. II, 107. sg. 2. áhtest Ps. 147, 3. sg. 3. (he) áhte 1715. 3442. 4165. pl. 3. áhton 2552. coní. áhte (ic) 367. (þ þú) áhtest II, 55; 59. (þ hie ne) áhton 1680. inf. ágan 34. 48. 358. 420. 470. 716. 2136. 2204. 2244. 2319. 2463. 2718. 2741. II, 86.
- ágân, præterire, evanescere. part. præt. ágonen 1713. pl. ~ e II, 710.
- ágen, proprius. Gr. 4, 360. 795. sg. nom. ágen 2123. 2181. dat. ~ um 1300. 1574. ~ re 'propria' M. gl. 358. acc. ágen 149. 2251. 2607. ~ e 2761. pl. dat. ~ um 1361. Ps. 71, 7. ágnun Ex. 234, 7.
- ágên, iterum II, 76.
- ágend (m.) dominus, princeps. sg. nom. ágend 3224. (sigores) ~ II, 679. Ex. 26, 22. 32, 16. (svegles) ~ Ex. 34, 17. A. 760. (vuldres) ~ A. 210. Ex. 73, 32. 255, 33. (lifes) ~ Ex. 29, 32. 349, 33. acc. ágend 1348. (svegles) ~ A. 760.
- ágendfreá (m.) possessor, dominus, dominus iustus. sg. nom. ~ 2135. acc. ~ n 2234. Vgl. Gr. M. 191. S. freádryhten, folcfreá.
- ágealdan, rependere, retribuere Gr. 2, 823. præt. sg. 3. ágeald 2003. Ex. 226, 19.
- ágeótan, effundere; prosternere. Gr. 2, 826. præt. sg. 3. ágeát 981. 1026. II, 551. pl. 3. águtun A. 32 (Cod. Verc. ágetan). águtun Ps. 105, 27. imperat. ágeót Ps. 78, 6 inf. ágeótan A. 1144. Ps. 68, 25. 93, 20. ágetan Ex. 328, 11.
- ágitan, cognoscere Gr. 2, 826; 831. præt. sg. 3. ágeát 3443.
- aglác (n.) miseria Gr. 2, 503, wo man die Note nicht übersehe. sg. acc. 3756.
- aglæca (m.) miser. Gr. 2, 503; auch aglæca Gr. 2, 94; 503. sg. nom. (earm) ~ II, 449. Ex. 268, 10. (earm) aglæce II, 714. se ~ a Ex. 258, 21. 261, 22. pl. nom. (earme) aglæcan Ex. 228, 22. acc. (earme) ~ Ex. 136, 26.
- ah, sed. II, 270; 294; 349; 451; 637; 697. A. 23.

- áh s. ágan.  
 áhebban, elevare, allevare, exaltare, extollere; surgere; excitare. præs. sg. 2. áhefst Ps. 3, 2. 17, 46. sg. 3. áhefeð II, 313. Ps. 74, 7. 144, 15. præt. sg. 3. áhóf 148. 1192. 1383. 2380. 2897. 2923. II, 682. ~ hine 263. pl. 3. áhófon 3510. El. 837. 867. ~ an Ex. 324, 34. ~ un Ex. 31, 28. part. præt. áhafen 1396. 'vectus' M. gl. 331. El. 975. Ex. 41, 20. Ps. 56, 13. 88, 12. 21. 71, 7. 16. 137, 6. pl. ~ e Ps. 74, 9. 65, 6. 87, 15. 88, 14. 107, 4. 130, 1. 139, 8. Nebenformen: áhæfen El. 10. Ex. 43, 21. áhefen Ps. 8, 2. áhefed Ex. 351, 32. imperat. áhefe Ps. 60, 1. 93, 2. ~ upp Ps. 9, 32. inf. áhebban 294. S. Gr. 2, 821; 903.  
 áhicgan, áhyrgan, excogitare, investigare. inf. áhicgan 2026. 3645. 3665. áhyrgan 2175. Ex. 56, 20. 296, 1.  
 áhleahhan, ridere; cachinnari, cachinum tollere Gr. 2, 828. præs. sg. 3. áhlyhheð 'latetur' Ps. 85, 11. præt. sg. 3. áhlóh 2374. A. 454. áhlög Ex. 253, 32.  
 áhleápan, salire, exsilire, accurrere Gr. 2, 821. — præt. sg. 3. áhleóp 3181. A. 736. ~ (on) A. 1203.  
 áhreddan, eripere, liberare Gr. 1, 254; 905. præt. sg. 1. (ic) áhrédde 2138. Ps. 104, 34. sg. 2. (þú) ~ est 2121. sg. 3. (he) áhredde Ex. 3, 10; 412, 4. part. præt. áhreded 2079 und 2027, wo auch áhred stehen bleiben konnte. Vgl. Ps. 17, 3: fram mínum feöndum veorðe áhredd 'et ab inimicis meis salvus ero'. imperat. áhrede Ps. 16, 12. 21, 18. 31, 8. 58, 1. 118, 134. inf. áhreddan 2107. Ex. 2, 9.  
 áhsian, exigere Gr. 1, 907. S. ácsian.  
 áhúdan, spoliare, populari, diripere. præt. pl. 3. áhúdon 2002, was Grimm A. und El. S. 141. in áhýðdon zu verändern vorschlägt. Das Citat, in der Anmerkung zu Z. 2002, 'áhýðan' ist unrichtig; s. das Wort. Man vergleiche vielmehr húð 'præda, captura' 2060. 2107. 2143. 3583. und áhýðan El. 41.  
 áhveorfan, vertere, convertere, verti; avertere, averti. præs. sg. 3. áhvyrð his eágan 'avertit faciem suam' Ps. 9, 31. coni. sg. 3. þ he áhveorfe 'in convertendo' Ps. 125, 1. præt. sg. 3. áhvearfi (of) 2061. ~ (in) 4147. pl. 3. áhvurfon (of) 25. coni. sg. 3. (þe þec) áhvyrðde Ex. 264, 6. imperat. (ne) áhvyrfi 'ne avertas' Ps. 89, 3. inf. (ne læt þe) áhveorfan A. 937. (hú lange vilt þú) áhvyrfan 'usque quo avertes?' Ps. 12, 1. Ex. 262, 3. 264, 6. part. præt. áhverfedum síðe 'versa vice' M. gl. 343.  
 áhvettan, ? eicere, expellere; prohibere, recusare, detrectare. præs. sg. 1. (ic eóv ést) áhvette A. 339. sg. 3. áhvet (f. áhvetteð) from 404. inf. (lust) áhvettan A. 303. s. hvetan.  
 áhyrgan s. áhicgan.  
 áhýdan, celare; abscondere. 3044. præt. sg. 1. (ic ne) áhýdde 'non abscondi' Ps. 39, 11. coni. (þj ic ne) áhýdde Ps. 39, 10. pass. (tungol beóð) áhýded Ex. 204, 12. Neuengl. 'to hide'.  
 álæðan, educere; verstärkt durch út 'útálæðan' dasselbe. Gr. 2, 826; 932. præs. sg. 3. álæðeð Ps. 148, 9. coni. álæde Ex. 336, 13. præt. sg. 1. álædde (of) Ps. 80, 10. sg. 2. álæddest 'educes' Ps. 142, 12. sg. 3. álædde (of) 1490. ~ (of) 2194; 2690. Ps. 106, 13. — útálædde



3116. imperat. álæde (of) 2495. álæd (of) Ps. 30, 5. inf. álædan (of) 'producens' Ps. 103, 13. Ex. 215, 11. part. præt. (ic eom) álæded (from) II, 179. S. forlædan.
- álætán permittere, remittere, liberare; renunciare; relinquere? Gr. 2, 823. præs. sg. 3. álæt 4107. pl. 3. álætast Ex. 448, 27. imperat. álæt Ps. 44, 12. inf. álætán Ex. 11, 7. gerund. tó álætanne 619. pass. (vurdon) álæten (liberati, servati sunt) liges gange 3781.
- ald, vetus. s. eald. sg. nom. se alda II, 34. ald (enmedla) El. 1266. dat. alde (mæce) 3423. pl. acc. neutr. ald (ÿðhofu) El. 252.
- aldor (m.) senior, princeps; patronus, parens. sg. nom. (bám) aldor 1705. (verodes) ~ 1109. 1226. 1637. 2960. (burga) ~ 4230. (ealra) ~ II, 665. (gumena) ~ 1857. 4066. Jud. 132, 13. (leóða) ~ 2941. (liffes) ~ 2756. (Sodoma) ~ 2118. (svegles) ~ 859. 999. 2802. 2872. (vuldres) ~ 635. 2567. A. 70; 913. ~ (þeóða) 4275. — (þín) ~ 4271. (his) ~ 1572. 2729. (heóra) ~ II, 325. dat. (mid heóra) aldor 30. acc. (vuldres) aldor 3199. A. 55; 805. (svegles) ~ 2534. ~ (Elamitarna) 1955. 1975. S. Gr. 2, 141. I, 329.
- aldor (m.) vita. sg. gen. aldres 2650. dat. aldrè 1037. 2618. 2637. 2695. 4110. on ~ unquam 400. tó ~ in perpetuum, in æternum 425. æfter tó ~ 425. æfre tó ~ 817. áva tó ~ 3353. tó víðan ~ 1012. A. 938. Jud. 141, 49. Vgl. feorh und ealdor.
- aldorbana (m.) homicida, parricida. sg. dat. tó ~ n 1029. S. feorhbana.
- aldordæma (m.) supremus iudex 1151. 2475.
- aldordóm (m.) principatus Gr. 2, 491. sg. gen. ~ es 4199. ~ e El. 767. acc. (in) aldordóm 4158.
- aldorduguð (f.) iuventus nobilis, princeps nobilis. pl. nom. ~ e 2075.
- aldorfrea (m.) princeps nobilis Gr. M. 191. sg. nom. (vera) ~ 3564.
- aldorgedál (?n.) vitæ divortium, obitus, mors Gr. 2, 490. ealdorgedál 1954. sg. acc. ~ (fremman) 1067. Vgl. feorghedál, friðgedál, gástgedál, lífgedál.
- aldorlege (?n.) vitæ decretum. sg. acc. ~ 3657. æfter ealdorlege, post mortem Ex. 177, 29. alts. aldarlagu, aldargilagu Schm. Gl. und Gr. M. S. 817. Vgl. feorhlege El. 458. Gr. 1, 640.
- aldornere (m.) vitæ securitas, refugium Gr. 2, 512. sg. acc. ~ (gesécan) 2506. ~ (sécan) 2513. Vgl. Ex. 189, 4: 'tó caldornere'. S. feorhnere.
- aldorvísá (m.) dux principalis; imperator Gr. 2, 536. sg. nom. (æðe-linga) ~ 1232.
- aldorþegn (m.) miles principalis, dux, imperator Gr. 2, 532. sg. nom. (heóra) aldorþegn II, 66.
- álecgan, ponere, collocare Gr. 2, 826; subiicere, imminuere, deprimere. præs. sg. 3. (se næfre þá leán) álegeð, imminuit Ex. 107, 23. præt. sg. 3. (he) álæde 'subiecit' Ps. 46, 3. (and mec þá on þeóstre) álegde Ex. 87, 11. — pl. 3. (hleahor) álegdon 'deposuerunt' Ex. 116, 1.
- áleáfan, álýfan (s. d.) permittere. Dasselbe 'áleáfan'. (eard) ~ (tó æhte) II, 117. (hám) ~ (tó æhte) II, 280.
- áleoðian, reseccare, amputare; nur 177.
- álesan, eligere, deligere Gr. 2, 821. — part. præt. álesen. (þær on rime væs þreó þúsend) álesen El. 287. (væs) ~ (líftig cista) 3157. (fundon þá fífthund) ~ El. 381. hæfde him ~ (tvá þúsendo) 3112.

- alet (m.) ignis, st. æled. 3772.
- alh, eall (f.) templum, palatium Gr. 2, 311. 3, 428. I, 329. Gr. M. 58. sg. acc. alh (håligne) 3321. alhn Jun. Th.
- alhstede, ealhstede (s. d.), eolhstede, (m.) palatium. sg. acc. alhstede (eorla) 4207.
- all, eall (s. d.) omnis, quivis; diese Form kommt besonders im zweiten Theile Cædmon's vor; im ersten nur einmal. sg. gen. alles II, 55; 119; 332. acc. alne II, 9; 704. pl. nom. alle II, 61. gen. alra II, 60; 204. acc. alle 308. II, 93.
- allvalda (m.) omnipotens, Deus 292. S. alvalda, alvealda, ealvalda.
- allviht (f.) quævis creatura, omne creatum; s. alviht, ealviht. pl. gen. (helm) allvihta 1285.
- alvalda (m.) omnipotens, Deus Gr. I, 346. sg. nom. alvalda 510. 2820. (éce) ~ 2940. ~ (god) Ex. 73, 17; 83, 33. gen. alvaldan 596. éces ~ Ex. 9, 25. ~ bearn Jud. 133, 50. dat. tó þám ~ n 661. acc. (pone) ~ n II, 210.
- alvealda = alvalda, ealvalda. sg. gen. ~ n 327. dat. (for þám) ~ n 358.
- alviht = allviht, ealviht. pl. gen. (cýning) alvihta 3349. II, 618; 672. Ex. 43, 11. (meotod) ~ II, 699. (metod) ~ 193. 3532. 3802. (helm) ~ Ex. 17, 22; 25, 23. se hálga helm ælvihta A. 118.
- ályfan, permittere, tradere. præs. sg. 3. þ ælyfe Ex. 454, 15. præf. sg. 3. þeáh þe eov ælyfde Ex. 131, 7. part. præf. ælyfed 2973. 3461. Ex. 96, 12; 100, 8; 127, 30; 138, 31; 177, 5; 242, 2; 340, 13. — imperat. ne ælyf þú! 'ne tradas me' Ps. 139, 8.
- álynnan, eripere, liberare. ~ (of læðscipe) 2042.
- álysan, solvere, redimere Gr. 2, 823; in den Psalmen sehr häufig. — præf. sg. 3. ælýsde 3969.
- ámætan, emetiri; s. æmetan. præf. sg. 2. þú æmæte (ealne ymbhvyrft Ƿ uprador) El. 729. sg. 3. þ æmæte II, 724. præf. sg. 1. mægencýning æmæt 'summum regem emensus sum, cogitatione comprehendi' El. 1248. und die Erläuterung dazu S. 169.
- ambiht s. ombiht.
- ambyhto (f.) officium, ministerium; alts. ambaht servitium cet. sg. acc. ambyhto 515.
- ambyhtsecg (m.) nuncius Gr. 2, 447; 518. sg. nom. ~ 579. Vgl. ærendsecg.
- ámetan, mensurare, metiri Gr. 2, 826. — imperat. ámet! 'metire!' II, 701; 704. part. præf. (þ þú) ámeten (hæbbe) II, 711. (hafast) ámetene II, 707.
- ámyrran, impedire; corrumpere, seducere Gr. 2, 826. alts. ámerrian. inf. ámyrran 'seducere' Ex. 314, 8. part. præf. (me habbað) siðes ámyrred, c. gen.; in der Bedeutung 'impedire'. an 1834. und 2909. s. unnan.
- án, unus Gr. I, 358. sg. nom. án 1468. 1630. 1639. án æfter ðærum II, 26. gen. ánes 272. 3234. dat. ánum 219. 1073.? ánon 3242. acc. án 572. f. áne 1473. 368. 369. áne 394. Ex. 494, 25. Ps. 83, 10. on án, semper 2886. in unum Ps. 132, 1. ahd. in ein Gr. 3, 107. pl. gen. ánra (gehvylc) 3116. II, 433. S. ánon.

- anbíd = onbíd (? n.) exspectatio. sg. nom. (earmra) aubíd 3462. dat. ~ e. næs ic on nauht ídlum anbíde 'exspectans exspectavi' Ps. 39, 1. vas on anbide 'wartete darauf, wörtlich in exspectatione erat, eine gangbare Phrase' El. 884. Erläut. S. 159.
- and = ond, et. Gr. 4, 795.
- anda (m.) ira, zelus, odium, invidia Gr. 2, 228. dat. (on) andan 3862. (gode on) ~ 4231. (manigum on) ~ El. 969. (hæleðum on) ~ Ex. 292, 27. acc. andan 397.
- ândæge, diurnus, unius diei Gr. 2, 952; 954. sg. nom. ~ nīð Ex. 345, 25. acc. andægne (fyrst) 3233.
- andfeng, anfeng, susceptus, acceptus, gratus Gr. 2, 715. — II, 246. 'þin ælmesse sý andfengu' Ps. 19, 3.
- andgiettácen (n.) signum, insigne, nota, von andgit 'intellectus' und tácen 'signum'; also Kennzeichen, Wahrzeichen 1534; vgl. unten fríðotácen. Gr. 2, 529. ist unser Wort nachzutragen.
- andlifan (n.) victus, alimentum Gr. 2, 715. (= andleofoen Ex. 214, 22.) sg. acc. andlifne 930.
- andráðan 3195. s. ondráðan.
- andsaca (m.) hostis, adversarius, apostata Gr. 2, 715. sg. nom. ~ 440. 4186. II, 192. acc. ~ n II, 271; 719. pl. nom. ~ n 2944. II, 282; 342. dat. (mid þám) andsacum 319.
- andsvaru (f.) responsum Gr. 2, 715. sg. dat. ~ e 554. acc. ~ e 'increpationes' Ps. 37, 14. pl. nom. acc. 'andsvara, ráðas, consulta' M. gl. 382.
- andsvarian, respondere Gr. 1, 907. 2, 715. præf. sg. 3. andsvarode 824. 879. 893. 1002. 1019. 2130. 2166. 2179. 2248. 2265. 2272. 2346. 2469. 2505. 2684; einmal andsvarede 869. pl. 3. andsvaredon 2428. andsvaredon 2519.
- andsverian = andsvarian. præf. pl. 3. andsveradan II, 51. ~ edon El. 397.
- andveard, præsens Gr. 2, 239; 715. sg. nom. ~ Ex. 65, 11; 66, 14; 67. 8; 84, 19; 96, 23; 167, 7. Ps. 60, 5. acc. ~ ne 868. Ex. 57, 30. c. dat. andveard gode Ex. 95, 29. þú me andveard sittest Ps. 138, 6. S. forðveard. Vgl. andveardlice El. 1141.
- andveorc (n.) materies, substantia Gr. 2, 715. acc. ~ 176. 2714.
- andvlita (m.) facies. vultus Gr. 2, 715. sg. nom. ~ Ps. 33, 16; 68, 30. acc. (on) ~ n 1343. pl. acc. ~ n 1579.
- andvlitan? = onvlitan II, 380.
- andvyrde (n.) responsum Gr. 2, 715. acc. ~ 570. El. 544 618.
- áne, tantum 2128. áne Ps. 118, 92; auch ána.
- anfôn = onfôn, accipere. præf. sg. 2. þú anfänge 872. sg. 3. anfæng Ex. 429, 12.
- ánforlätan, relinquere, derelinquere. Erläuterungen zu Andr. S. 131. præf. sg. 1. ic ánforlæte Ex. 85, 27. sg. 3. he ánforlæteð 570. præf. sg. 1. (óðþæt) ic ánforlet Ex. 485, 4. pl. 3. (hie) ánforlétun 3537. Ex. 228, 15. 272, 21. Ps. 118, 53. ánforlétun Ex. 79, 26. ánforlätun Ps. 58, 10. (þ hie) ánforlétun 691. þ þú án ne forlæte Ex. 248, 32. (ge he) ánforlæte El. 629. áneforlet Ex. 89, 7. inf. ánforlätan A. 1288. 1642. 1669. Ex. 113, 16. 140, 21. Ps. 118, 87. part. præf. (hæfdon) ánforlétun II, 229.
- ánga, unicus. nom. se ánga (hyht) Ex. 227, 14. ánga Ex. 496, 12. acc. ángan 3332.



- angin (n.) initium, actio, inceptum, facinus. sg. dat. (bútan) anginne Ex. 8, 1. 'from þám anginne óð þáne ende' Ps. 48, 7. acc. þ angin 575. vord ne angin 3643. 'angin, iocus' M. gl. 389 'tó anginnum, ad lmina' M. gl. 420.
- anginnan, onginnan, incipere. præ. sg. 3. angan 440.
- ánhydig für ánydig, constans, perversax, arrogans Gr. 2, 302; 953. Erl. zu El. S. 157. sg. nom. ~ 4122. ~ (eorl) Ex. 196, 28; mit dem gen. verbunden: elnes ~ Ex. 156, 3; 160, 29. und El. 828.
- anlædan, onlædan, ducere, exercitum ducere. præ. pl. 3. anlæddon 3123.
- anlætun, vitare; abstinere ab aliqua re. 640.
- anlicnes (f.) similitudo, simulacrum, effigies. dat. ~ se 1523. (on) ~ 2559. acc. ~ se A. 713. svá þeáh ælc man hæfð Godes anlifenesse on him, 'quanquam in imagine ambulet homo' Ps. 38, 7. 'anlicnissa, anlifenysa, imagines' M. gl. 407. 'anlicnyssa, simulacrorum' M. gl. 402.
- ánmædla (m.) superbia Gr. 2, 954. dat. (for) ~ n 4265. II, 74.
- ánmód, constans, obstinatus; unanimis Gr. 2, 952; 953. sg. nom. ~ 1644. 1656. 3132. 3741. eádig J ánmód A. 54. pl. nom. ~ e A. 1565. 1638. El. 397. Vgl. 'ánmódllice unanimiter' M. gl. 383. Ex. 21, 25.
- ánon 3242. = on án. S. án.
- ánpæð (m.) semita angusta, Einpfad Gr. 2, 954. pl. acc. (enge) ~ as 2987. und Bv. 2819.
- ansien, ansýn (n.) visus, adspectus, conspectus, vultus. ~ 1256 In den Psalmen sehr oft ansýn; z. B. 67, 1. 3. 5. 9; 68, 20; 72, 16; 82, 12; 83, 14. 20; 103, 27; 108, 14; 113, 7; 118, 58. 135.
- anvadan, invadere. præ. sg. 3. anvóð 3535.
- ánvalda (m.) gubernator, *μοναρχάτωρ* (ánvald, ánveald monarchia Gr. 2, 954). sg. nom. (ealra) ~ Ex. 422, 10. acc. ~ n II, 643.
- ánvlóh, inornatus, neglectus 4102. und die Bemerkung dazu.
- apostol (m.) apostolus. pl. acc. ~ as II, 573.
- ár (m.) nuncius Gr. 1, 638. vgl. ærende. sg. nom. 680. 4068. gen. ~ es 2904. pl. acc. ~ as 2418. 2450.
- ár (f.) honor, benedictio, misericordia Gr. 1, 642. ? refugium 2513. sg. gen. ~ e 1019. 1585. dat. ~ e 1574. 1836. acc. ~ e 2513. 3971. pl. gen. ára 1343. 1504. 1528. 1883. 1893. 2119. 2275. II, 219. ára 2744. árna (für arena) 950. 2157. 2251. 2429. 2453. 3813.
- ære, ár, honor Gr. 3, 489. sg. dat. áran 3174.
- árædan, conicere, coniectura assequi; interpretari, explicare; legere. præ. sg. 3. þ he árædde 4258. inf. árædan 4251.
- áræman, excitare, erigere. præ. sg. 3. áræmde 2870. mit úp. S. upáræmde 3340.
- áræran, erigere, suscitare; vgl. árfsan. Gr. 2, 16; 821. præ. ic árære Ex. 491, 7. þ ic ~ Ex. 453, 13. præ. sg. 2. árærest A. 1319. sg. 3. árærde 114. 3693. við 50. Ex. 111, 2; 112, 27. 'suscitavit' M. gl. 368. 402. pl. 3. 'árærdan construxere' M. gl. 401. imperat. árære (me) 'suscita me' Ps. 40, 10. árær Ex. 469, 15. inf. 'áræran suscitare' M. gl. 373. gerund. 'tó áræranne attolenda' M. gl. 338. part. præ. áræred 984. 3249. A. 967. 1645. Ex. 66, 3; 180, 27; 246, 8. 24. 272, 12. 419, 18. 'árærede elevata' M. gl. 364. 'editam' M. gl. 415. 'áræredne porrectam' M. gl. 422.

- árcraeftig, honestus, reverendus 4068.  
 áreáfan, diripere. part. præt. áreáfod 3219.  
 áreccan, exponere, narrare, explicare Gr. 2, 826. præt. sg. 3. (þ he)  
 árehte 4258. 'árehton dixerunt' M. gl. 389. imperat. árece Ex. 5, 24.  
 inf. áreccan 4059. 3651. El. 634. A. 546.  
 árfæst, honestus, probus Gr. 2, 550; 559. sg. nom. ~ 2399. 2819. pl. nom.  
 ~ e 1888. 2480. 2519. Vgl. árfæst.  
 áriman, dinumerare II, 11. Ps. 89, 13; 146, 5.  
 árisan, surgere Gr. 2, 16; 700; 867. I. 363. D. Spr. 664. præs. pl. 3.  
 árisað 2328. II, 607. præt. sg. 3. áras 2423. 2454. II, 239; 241; 433.  
 inf. árisan 3146.  
 árleás, infamis, impius Gr. 2, 566. sg. nom. ~ 1016. ~ e (cyn) 2469,  
 pl. nom. ~ e 1928. gen. ~ ra 1380.  
 árlice, honorifice Gr. 3, 102. 1864. 2099. 2580. 2679.  
 ásaðed, vinctus A. 168. (sorgum) ~ 2189. (searvum) ~ 3399. (synnum)  
 ~ El. 1244.  
 ásceádan, separare. part. præt. (ic eom) ásceáden (fram) II, 178. áscyred  
 † ásceáden El. 1313.  
 ásceapian, dare, formare, creare. præt. sg. 3. ásceóp 3310.  
 áscúfan, expellere. præt. sg. 3. ásceáf (of) 1111. imperat. (ne) áscúfl 'ne  
 auferas.' Ps. 140, 10. S. forscúfan.  
 ásealcan, deprimere 2161.  
 áseccan, annunciare, narrare. præs. sg. 1. (óð þæt) ic ásecge 'donec an-  
 nunciem' Ps. 70, 17. † ic ~ 'ut annunciem' Ps. 72, 24. præt. sg. 3.  
 ásægde 3674. inf. áseccan II, 333. 'effari, edicere' M. gl. 401. ásec-  
 gean Ps. 65, 7. gerund. tó ásecganne 3647.  
 ásendan, mittere, dimittere, emittere. præs. sg. 2. ásendest 2784. pass.  
 ásend[ed is] 'intromittitur' M. gl. 435.  
 ásettan, ponere, constituere, destituere, instituere. præs. pl. 3. ásettað  
 (on) II, 640. præt. sg. 1. ásette II, 482. ~ (siðe) A. 1704. ~ 'po-  
 nam' Ps. 88, 24. sg. 2. ásettest (on) 'statuisti' Ps. 30, 9. þú ús ~  
 on sárscevide 'posuisti nos in contradictione' Ps. 79, 6. sg. 3. ásette  
 (on) 442. 4010. II, 684. pl. 3. ásetton (on) 'posuerunt in' Ps. 87, 6.  
 inf. ásettan Ex. 256, 14. ~ (sele) Ex. 296, 6. ~ (búr) Ex. 411, 27.  
 ~ (siðe) Ex. 456, 26. part. præt. áseted (on) A. 208.  
 áslúpan, elabi, dissolvi Gr. I, 365. (of) 2790.  
 áspringan, assurgere; deficere, imminuere, dissipare Gr. 2, 821. præs. sg.  
 3. (ne) áspringeð (him nán góðd) 'non deficient omni bono' Ps.  
 33, 10. (lif) ~ Ex. 103, 8. (nest) Ex. 335, 23. pl. 3. áspringað  
 Ex. 94, 11. coni. sg. 3. (hvænne his nama) áspringe 'et peribit no-  
 men ejus' Ps. 40, 5. (veá) ~ Ps. 54, 10. inf. áspringan Ps. 30, 21.  
 part. præt. áspringen 83.  
 ástigan, surgere, adscendere Gr. 2, 821. præt. sg. 3. ástáh. (he) ~ II,  
 551; 683. ~ (úp on heofonum) II, 565. ~ (tó heofonum) El. 188.  
 (sorh) ~ 3636. (mód) ~ 2229. 4114. (sàveall) ~ 3231. (holmveall) ~  
 3036. 3396. (vælmist) ~ 3379. (hreám) ~ II, 717. cyrm upp ástáh  
 A. 1126. imperat. pl. ástígað! II, 629. Die Form ástág ist mir im  
 Cædmon nicht aufgefallen; häufig findet sie sich im Cod. Exon. (z. B.

- 44, 14. 45, 17. 31. 46, 15. 49, 16. 54, 12. 125, 33. 141, 27. 168, 14.).  
Auch aus Andreas habe ich sie mir angemerkt: Z. 708. vordhleóðor  
ástág.
- ástrienan, gignere, generare, procreare 963. præt. sg. 3. ástrýnde 1143.  
ásvánian, tabescere; recedere, dispergi Gr. 2, 12 = ásvindan Gr. 2, 828.  
præs. sg. 3. ásvaníað 375.
- ásvefan, sopire, sedare Gr. 2, 827. præt. sg. 3. ásvefede 3265. pass. '(bíð  
storma gehvylc) ásvefed (under svegle)' Ex. 210. 15.
- áteón, trahere, tractare (behandeln); ire, proficisci Gr. 2, 827. præt. sg. 3.  
áteáh (of) 177. 182. ~ (on vígsíð) 2088. ~ (víde váðe) 4167. inf.  
áteón 2252. part. præt. átógen. 'átógene prolatas' M. gl. 418.
- atol, turpis, deformis, dirus; miser, = atul, eatol Gr. I, 328. 347. 2, 118.  
A. und El. 96. sg. nom. atol (deófol) 'the fell devil' Ex. 78, 25. ~  
æglæca A. 1313. ~ æfenleóð 3130. ~ (ýða gevealc) 3384, nochmals  
Ex. 306, 11. ~ (ýða gepræc) Ex. 404, 13. ~ (onseón) II, 61. þes  
atola (hám) II, 96. se atola II, 414. acc. (on) þone atolan II, 718.  
(in) þ atole (scref) II, 26. atol (æfenleóð) 3094. pl. nom. atole  
(gástas) II, 51.
- átor und áttor (n.) venenum; auch áter, átter Gr. 2, 141. I, 359. D. M.  
528. sg. nom. áttor A. 770. Ps. 13, 5. gen. átres (drync) A. 53. (se)  
áttres (ord), 'the envenom'd point' Ex. 48, 7. (þurh) áttres (ord)  
Ex. 270, 26. dat. áttre (conæled) II, 40; 79; 164; 320. A. 1332. ~  
(geblonden) Ex. 142, 7. instrum. 'áttre (spiovdon)' Ex. 156, 34.
- áurnen s. áyrnan.
- áva, unquam, semper. vgl. á. Gr. I, 358. áva, ohne Zusatz, Ps. 70, 16.  
118, 89. 138, 15. 143, 13. und sonst öfter; áva tó aldre 3353. II,  
315. Jud. 134, 59. ~ tó ealdre 'for evermore' Ex. 30, 13. 310, 23.  
348, 22. ~ tó feore, in den Psalmen sehr häufig; z. B. Ps. 51, 8.  
60, 3. 68, 37. 70, 16. 77, 66. 80, 14. 90, 1. 101, 21. 104, 9. 40.  
108, 15. 118, 111. 142, 144, 9. 21. 145, 9. ~ tó vorulde Ps. 71,  
19. 72, 21. 130, 5. 132, 4. 144, 1.
- ávacian, vilescere, deficere; mit dem dat. præs. sg. 3. 'ávacað vilescerit'  
M. gl. 373. præt. pl. 3. ávacodon (drihtne) 3737.
- ávæcan, nasci, oriri, suscitari. præt. sg. 3. ávóc 1697. 4193. pl. 3. ávó-  
con 2609.
- ávæcnian, surgere, originem ducere. præs. sg. 3. ávæcniáð (of) 2285.  
áværged, áværged s. ávyrged unter ávyrgian.
- áveccan, excitare, expurgare; suscitare, gignere liberos Gr. 2, 821.  
præt. sg. 2. (þú of deáðe hine) áveahte El. 781. sg. 3. áveahte 174.  
1272. ávehte Ps. 3, 4. ~ (hlýn) 1076. ~ (þone vælnið) 3564. ~  
(manige men of deáðe) A. 584. ~ (voruld of deáðe) El. 305. ~  
(deádra feala) El. 945.
- ávendan, avertere, mutare, commutare Gr. 2, 827. præs. sg. 2. ávendest  
Ps. 103, 27. præt. sg. 3. ávende 259. pl. 3. 'ávendan, vertant' M.  
gl. 347. — imperat. 'ne ávend, ne avertas' Ps. 142, 7. part. præt.  
'ávend, versus' M. gl. 405. 'ávendre, transformati' M. gl. 334. Vgl.  
'ávendennessa, permutationes' M. gl. 335.
- áveorpan, ávyrpan, proicere, propellere, repellere Gr. 2, 827. præs. sg.  
2. ávyrpst 'repulisti' Ps. 41, 11. sg. 3. ávyrpð (gebeda) 'sprevit'



- Ps. 21, 22. coni. sg. 3. (þ he þec) ávorpe (of) 4106. præt. sg. 1. (his rihtvisnessa ic ne) ávearp (fram me) Ps. 17, 22. sg. 2. þú ávorpe Ps. 72, 14. El. 762. pl. 2. ge ávorpon Ps. 61, 3. pl. 3. ávorpan 'reprobaverunt' Ps. 117, 21. — imperat. áveorp Ps. 70, 8. inf. áveorpan (þín vord) El. 770. ~ (heóra geocu of ús) Ps. 2, 3. ávyrpan. gerund. tó ávyrpanne 'ut auferant' Ps. 39, 16. part. præt. áveorpen (of) II, 182; 670.
- áviht, ávuht, aliquid Gr. 3, 52. áviht 290. 1899. ávuht 493.
- ávinnan, superare, debellare Gr. 2, 827. part. præt. ávunnen 4171.
- ávritan, scribere, conscribere Gr. 2, 827. part. præt. ávriten II, 677. A. 726. Ps. 101, 16. 149, 9. ávritenum gesettnessum 'scriptis decretalibus' M. gl. 370.
- ávyrgian, execrari, maledicere Gr. 2, 830. part. præt. ávyrged 1012. 1030. 3461. þú ávyrgða II, 677; 692; 700. als Anrede an den Satan. se ávyrgða d. i. der Teufel (II, 318.) findet sich häufig im Cod. Exoniensis und den Psalmen.
- áyrnan, præterire, elabi. part. præt. áurnen 1620. 'aurnenum, ámetenum, emenso, numerato' M. gl. 350. áirnan, excurrere, emetiri Gr. 2, 829.
- axe (f.) cinis Gr. 1, 255. 3, 353. sg. dat. (tó) axan 2547.
- áð (m.) iusiurandum Gr. 1, 251; 252; 253; 638. 3, 488. sg. acc. áð 3360.
- ápencan, excogitare. inf. ápencan 398. ápencean 3664; beidemaal mit vihte verbunden.
- áðsvar (m.) iusiurandum, iuramentum. sg. dat. (mid) áðsvare 3487.

## B.

- Bá und bätvá, ambo. S. begen, bú, búttá.
- bád s. bidan.
- bæc (n.) tergum, dorsum Gr. 1, 643. 3, 405. I, 331. sg. dat. (in) bæce (mínum) II, 159.
- bæd s. biddan.
- bæl (n.) rokus, incendium Gr. 2, 449. 3, 352. I, 360. D. M. 1210. sg. dat. (tó) bæle 3931. acc. (on) bæl 2897.
- bælblyse (f.) flamma Gr. 2, 449. = bælblæse Ex. 142, 22. sg. acc. (in) ~ 3330. und 3750. Ex. I. c. 'in bælblæsan'.
- bælc (n.) superbia. sg. acc. ~ (forbidge), superbiam depressit, fregit 54. 'bælc forbided' Jud. 139, 24. Vgl. belgan und bælcán (Ex. 315, 8.)
- bælc (m.) alts. balco trabs, tigillum, tectum. sg. dat. ~ e oferbrádde byrnende heofon 'tectum superinduxit ardenti coelo' 3002.
- bælfýr (n.) = bælblyse, flamma, ignis rogi Gr. 2, 449; 493. sg. acc. ~ (gegærvan) 2850. pl. gen. bælfýra. 'ongunnon þá on beorge ~ mást vigend veccan' Bv. 6280 f.
- bær s. beran.
- bær, nudus s. bar.
- bærnan, urere, comburere Gr. 1, 905. I, 331. inf. ~ 3760. præs. sg. 3. bærneð Ex. 60, 15. pl. 3. (gleda) bærnað Ps. 140, 2. præt. pl. 3. bærndon Ex. 44, 25; 243, 26. gerund. tó bærnenne Ex. 99, 10. part. præs. '[bærnen]des, ardentis' M. gl. 379.